

Bliżej historii. Gimnazjum

Rozkład materiału dla klas 1–3

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
KLASA 1	
1. Dlaczego uczymy się historii?	
2. Prehistoria – początki ludzkości	1. Najdawniejsze dzieje człowieka. Uczeń: 1) porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym i opisuje skutki przyjęcia trybu osiadłego przez człowieka; 2) wyjaśnia zależności pomiędzy środowiskiem geograficznym a warunkami życia człowieka.
3. Rewolucja neolityczna, czyli początki rolnictwa	1. Najdawniejsze dzieje człowieka. Uczeń: 1) porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym i opisuje skutki przyjęcia trybu osiadłego przez człowieka; 2) wyjaśnia zależności pomiędzy środowiskiem geograficznym a warunkami życia człowieka.
4. Pierwsze cywilizacje. Przykład Babilonii	2. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Uczeń: 1) lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytnej Mezopotamii i Egiptu; 3) wyjaśnia znaczenie pisma i prawa w procesie powstawania państw; 4) rozpoznaje typy pisma wykształcone na terenie Mezopotamii i Egiptu.
5. Starożytny Egipt	2. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Uczeń: 1) lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytnej Mezopotamii i Egiptu; 2) charakteryzuje strukturę społeczeństwa i system wierzeń w Egipcie; 3) wyjaśnia znaczenie pisma i prawa w procesie powstawania państw; 4) rozpoznaje typy pisma wykształcone na terenie Mezopotamii i Egiptu.
6. Religia starożytnych Egipcjan	2. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Uczeń: 3) wyjaśnia znaczenie pisma i prawa w procesie powstawania państw.

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
7. Izrael – lud wybrany przez Boga	3. Starożytny Izrael. Uczeń: 1) charakteryzuje podstawowe symbole i główne zasady judaizmu; 2) wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem, odwołując się do przykładów.
8. Lekcja powtórzeniowa. Początki ludzkości i cywilizacje Bliskiego Wschodu	
9. Początki Grecji	4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 1) wyjaśnia wpływ środowiska geograficznego na gospodarkę i rozwój polityczny starożytnej Grecji; 3) charakteryzuje czynniki integrujące starożytnych Greków – język, system wierzeń, teatr oraz igrzyska olimpijskie.
10. Grecka polis: Ateny	4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 2) umiejscawia w czasie i porównuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Sparcie i Atenach peryklejskich;
11. Starożytna Sparta	4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 2) umiejscawia w czasie i porównuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Sparcie i Atenach peryklejskich.
12. Wierzenia starożytnych Greków	4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 3) charakteryzuje czynniki integrujące starożytnych Greków – język, system wierzeń, teatr oraz igrzyska olimpijskie.
13. Kultura i sztuka Greków w starożytności	4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 3) charakteryzuje czynniki integrujące starożytnych Greków – język, system wierzeń, teatr oraz igrzyska olimpijskie. 6. Dziedzictwo antyku. Uczeń: 1) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej antycznego świata w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, architekturze, sztuce, literaturze; 2) podaje przykłady osiągnięć cywilizacyjnych antyku, które mają wpływ na cywilizację współczesną.
14. Wojny w świecie greckim	zagadnienia wykraczające poza podstawę programową
15. Imperium Aleksandra Wielkiego. Świat hellenistyczny	6. Dziedzictwo antyku. Uczeń: 1) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej antycznego świata w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, architekturze, sztuce, literaturze.
16. Lekcja powtórzeniowa. Starożytna Grecja	

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
17. Początki Rzymu. Republika i jej instytucje	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Rzymie republikańskim i cesarstwie.
18. Od miasta-państwa do imperium	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 2) wyjaśnia przyczyny i wskazuje skutki ekspansji Rzymu, opisując postawy Rzymian wobec niewolników i ludów podbitych.
19. Upadek Republiki i powstanie Cesarstwa	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Rzymie republikańskim i cesarstwie.
20. Rozkwit Cesarstwa Rzymskiego. Rzymska cywilizacja	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 2) wyjaśnia przyczyny i wskazuje skutki ekspansji Rzymu, opisując postawy Rzymian wobec niewolników i ludów podbitych. 6. Dziedzictwo antyku. Uczeń: 1) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej antycznego świata w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, architekturze, sztuce, literaturze; 2) podaje przykłady osiągnięć cywilizacyjnych antyku, które mają wpływ na cywilizację współczesną.
21. Kultura starożytnego Rzymu	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 3) podaje przykłady wpływu kultury greckiej na kulturą rzymską. 6. Dziedzictwo antyku. Uczeń: 1) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej antycznego świata w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, architekturze, sztuce, literaturze; 2) podaje przykłady osiągnięć cywilizacyjnych antyku, które mają wpływ na cywilizację współczesną.
22. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim	7. Chrześcijaństwo. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa; 2) wskazuje przyczyny i przykłady prześladowania chrześcijan w państwie rzymskim.
23. Upadek Cesarstwa na Zachodzie	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 4) rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku starożytnego państwa rzymskiego.
24. Lekcja powtórzeniowa. Starożytny Rzym	
25. Barbarzyńcy, biskupi i opaci	12. Kultura materialna i duchowa łacińskiej Europy. Uczeń: 1) wyjaśnia kulturotwórczą rolę Kościoła w dziedzinie nauki, architektury, sztuki i życia codziennego średniowiecznego społeczeństwa.

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
26. W Bizancjum	10. Bizancjum i Kościół wschodni. Uczeń: 1) lokalizuje w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie; 2) charakteryzuje rolę Bizancjum jako kontynuatora cesarstwa rzymskiego i rozpoznaje osiągnięcia kultury bizantyjskiej (prawo, architektura, sztuka); 3) wyjaśnia przyczyny i skutki rozłamu w Kościele w XI w.
27. Mahomet i powstanie cywilizacji islamu	8. Arabowie i świat islamski. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni kierunki i zasięg podbojów arabskich; 2) opisuje podstawowe zasady i symbole islamu; 3) wyjaśnia wpływ Arabów w przekazywaniu dorobku kulturowego pomiędzy Wschodem a Zachodem.
28. Państwo Franków – wzór średniowiecznej monarchii	9. Początki cywilizacji zachodniego chrześcijaństwa. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni monarchię Karola Wielkiego, Państwo Kościelne oraz Cesarstwo w Europie Zachodniej; 2) charakteryzuje działalność Karola Wielkiego i wyjaśnia, na czym polegał renesans karoliński.
29. Seniorzy i wasale	9. Początki cywilizacji zachodniego chrześcijaństwa. Uczeń: 3) charakteryzuje główne idee uniwersalnego cesarstwa Ottona III. 11. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. Uczeń: 1) rozpoznaje typowe instytucje systemu lennego.
30. Przybycie Słowian i ich pierwsze państwa	zagadnienia wykraczające poza podstawę programową
31. Początki państwa polskiego	13. Polska pierwszych Piastów. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni państwo pierwszych Piastów; 3) wyjaśnia okoliczności przyjęcia chrztu przez Piastów oraz następstwa kulturowe, społeczne i polityczne chrystianizacji w Polsce; 4) ocenia dokonania pierwszych Piastów w dziedzinie polityki, gospodarki i kultury.
32. Polska pod panowaniem Bolesława Chrobrego	13. Polska pierwszych Piastów. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni państwo pierwszych Piastów; 4) ocenia dokonania pierwszych Piastów w dziedzinie polityki, gospodarki i kultury.
33. Zmienne losy monarchii pierwszych Piastów	13. Polska pierwszych Piastów. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni państwo pierwszych Piastów; 4) ocenia dokonania pierwszych Piastów w dziedzinie polityki, gospodarki i kultury.
34. Państwo i społeczeństwo w czasach wczesnopiastowskich	13. Polska pierwszych Piastów. Uczeń: 2) wskazuje, na przykładzie państwa pierwszych Piastów, charakterystyczne cechy monarchii

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
	patrymonialnej; 4) ocenia dokonania pierwszych Piastów w dziedzinie polityki, gospodarki i kultury.
35. Spór cesarstwa z papieżem o inwestyturę	9. Początki cywilizacji zachodniego chrześcijaństwa. Uczeń: 4) opisuje relacje pomiędzy władzą cesarską a papieską w X–XI w.
36. Lekcja powtórzeniowa. Wczesne średniowiecze	
37. Wyprawy krzyżowe	zagadnienia wykraczające poza podstawę programową
38. Barwny świat średniowiecznego rycerstwa	12. Kultura materialna i duchowa łacińskiej Europy. Uczeń: 2) porównuje główne elementy kultury rycerskiej i kultury miejskiej.
39. Imperium mongolskie	zagadnienia wykraczające poza podstawę programową
40. Gospodarka i społeczeństwo w średniowiecznej Europie	11. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. Uczeń: 2) wyjaśnia pojęcie stanu i charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu; 3) charakteryzuje funkcje gospodarcze, polityczne i kulturowe miast w średniowieczu. 12. Kultura materialna i duchowa łacińskiej Europy. Uczeń: 2) porównuje główne elementy kultury rycerskiej i kultury miejskiej.
41. Kościół i kultura w średniowiecznej Europie	12. Kultura materialna i duchowa łacińskiej Europy. Uczeń: 1) wyjaśnia kulturotwórczą rolę Kościoła w dziedzinie nauki, architektury, sztuki i życia codziennego średniowiecznego społeczeństwa; 3) rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza, wskazując różnice pomiędzy stylem romańskim a stylem gotyckim, z uwzględnieniem przykładów z własnego regionu.
42. Monarchie stanowe	11. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. Uczeń: 2) wyjaśnia pojęcie stanu i charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu.
43. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbicia dzielnicowego; 2) opisuje postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego; 3) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Piastów; 4) opisuje zmiany społeczno-gospodarcze w epoce rozbicia dzielnicowego i dostrzega związki pomiędzy rozwojem ruchu osadniczego a ożywieniem gospodarczym.
44. Zjednoczone Królestwo Polskie	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbicia dzielnicowego; 3) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
	epoce Piastów.
45. Kazimierz Wielki królem Polski	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 5) ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej (system obronny, urbanizacja kraju, prawo, nauka) oraz w polityce zagranicznej; 6) charakteryzuje zmiany struktury społeczno-wyznaniowej Królestwa Polskiego po przyłączeniu ziem ruskich.
46. Od unii węgierskiej do unii litewskiej	15. Polska w dobie unii z Litwą. Uczeń: 1) wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Litwą; 2) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów.
47. Polska Jagiellonów w XV w.	15. Polska w dobie unii z Litwą. Uczeń: 1) wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Litwą; 2) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów; 3) charakteryzuje rozwój uprawnień stanu szlacheckiego.
48. Kultura w średniowiecznej Polsce	12. Kultura materialna i duchowa łacińskiej Europy. Uczeń: 1) wyjaśnia kulturotwórczą rolę Kościoła w dziedzinie nauki, architektury, sztuki i życia codziennego średniowiecznego społeczeństwa; 3) rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza, wskazując różnice pomiędzy stylem romańskim a stylem gotyckim, z uwzględnieniem przykładów z własnego regionu.
49. Lekcja powtórzeniowa. Rozkwit i schyłek wieków średnich	
KLASA 2	
1. Wielkie odkrycia geograficzne	16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni wyprawy Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana oraz sytuuje w przestrzeni posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii; 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz dla

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
	Nowego Świata..
2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych	16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz dla Nowego Świata.
3. Kultura odrodzenia we Włoszech	17. Humanizm i renesans. Uczeń: 1) wyjaśnia źródła rozwoju kultury renesansu oraz opisuje jej charakterystyczne cechy; 2) charakteryzuje największe osiągnięcia: Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Rafaela Santi, Erazma z Rotterdamu, Mikołaja Kopernika i Galileusza.
4. Renesans w Europie i przewrót kopernikański	17. Humanizm i renesans. Uczeń: 2) charakteryzuje największe osiągnięcia: Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Rafaela Santi, Erazma z Rotterdamu, Mikołaja Kopernika i Galileusza; 3) ocenia rolę druku dla upowszechniania idei renesansu oraz rozwoju cywilizacji europejskiej.
5. Początki reformacji	18. Rozłam w Kościele zachodnim. Uczeń: 1) wymienia czynniki, które doprowadziły do rozłamu w Kościele zachodnim; 2) opisuje cele i charakteryzuje działania Marcina Lutra i Jana Kalwina oraz przedstawia okoliczności powstania Kościoła anglikańskiego.
6. Rozwój reformacji	18. Rozłam w Kościele zachodnim. Uczeń: 2) opisuje cele i charakteryzuje działania Marcina Lutra i Jana Kalwina oraz przedstawia okoliczności powstania Kościoła anglikańskiego.
7. Reforma katolicka	18. Rozłam w Kościele zachodnim. Uczeń: 3) wyjaśnia cele zwołania soboru trydenckiego i wskazuje postanowienia służące wzmocnieniu katolicyzmu.
8. Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVI w.	
9. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów	19. Polska i Litwa w czasach ostatnich Jagiellonów. Uczeń: 1) ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów.
10. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej	20. Społeczeństwo i ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 1) wymienia instytucje ustrojowe demokracji szlacheckiej i charakteryzuje ich kompetencje.
11. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów	19. Polska i Litwa w czasach ostatnich Jagiellonów. Uczeń: 2) przedstawia okoliczności zawarcia unii realnej pomiędzy Polską a Litwą i jej główne postanowienia oraz wskazuje na mapie terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
12. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną	20. Społeczeństwo i ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń:

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
	2) wyjaśnia okoliczności uchwalenia oraz główne założenia konfederacji warszawskiej i artykułów henrykowskich; 3) przedstawia zasady wolnej elekcji.
13. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI w.	zagadnienia wykraczające poza podstawę programową
14. Rzeczpospolita wielu narodów i religii – kultura „złotego wieku”	19. Polska i Litwa w czasach ostatnich Jagiellonów. Uczeń: 3) charakteryzuje stosunki wyznaniowe w państwie polsko-litewskim i wyjaśnia ich specyfikę na tle europejskim; 4) przedstawia największe osiągnięcia piśmiennictwa polskiego epoki renesansu, uwzględniając twórczość Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego; 5) rozpoznaje reprezentatywne obiekty sztuki renesansowej na ziemiach polskich ze szczególnym uwzględnieniem własnego regionu. 20. Społeczeństwo i ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 2) wyjaśnia okoliczności uchwalenia oraz główne założenia konfederacji warszawskiej i artykułów henrykowskich.
15. Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVI w.	
16. Kultur a europejska w XVII w.	20. Społeczeństwo i ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 5) rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie.
17. Wiek XVII – stulecie niekończącej się wojny	zagadnienia wykraczające poza podstawę programową
18. Absolutyzm we Francji	22. Formy państwa nowożytnego. Uczeń: 1) charakteryzuje, na przykładzie Francji Ludwika XIV, ustrój monarchii absolutnej; 4) wyjaśnia, na czym polegała specyfika ustroju Rzeczypospolitej Obojga Narodów na tle Europy.
19. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej	22. Formy państwa nowożytnego. Uczeń: 2) wymienia, odwołując się do przykładu Anglii, główne cechy monarchii parlamentarnej; 3) porównuje monarchię parlamentarną z monarchią absolutną, uwzględniając zakres władzy monarszej, prawa i obowiązki poddanych, rolę instytucji stanowych (parlamentu); 4) wyjaśnia, na czym polegała specyfika ustroju Rzeczypospolitej Obojga Narodów na tle Europy.
20. Lekcja powtórzeniowa. Europa w XVII w.	
21. Królowie elekcyjni schyłku XVI w. i w XVII stuleciu	22. Formy państwa nowożytnego. Uczeń: 4) wyjaśnia, na czym polegała specyfika ustroju Rzeczypospolitej Obojga Narodów na tle Europy.

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
22. Wojny Rzeczypospolitej z Rosją	21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Uczeń: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, Turcją i Rosją; 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w.
23. Powstanie kozackie	21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Uczeń: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, Turcją i Rosją; 2) wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie; 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w.
24. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją	21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Uczeń: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, Turcją i Rosją; 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w.
25. Kryzys Rzeczypospolitej w połowie XVII w.	21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Uczeń: 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w.; 4) wyjaśnia przyczyny i wskazuje przejawy kryzysu politycznego i społeczno-gospodarczego Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVII w.
26. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją	21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Uczeń: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, Turcją i Rosją; 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w.
27. Barok w Polsce	20. Społeczeństwo i ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 5) rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie.
28. Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVII w.	
29. Kultura umysłowa XVIII w.	23. Europa w XVIII w. Uczeń: 1) wymienia idee oświecenia i rozpoznaje je w nauce, literaturze, architekturze i sztuce; 2) charakteryzuje zasadę trójpodziału władzy Monteskiusza i zasadę umowy społecznej Rousseau.
30. Wielka Brytania XVIII stulecia w epoce „rewolucji przemysłowej”	23. Europa w XVIII w. Uczeń: 2) charakteryzuje zasadę trójpodziału władzy Monteskiusza i zasadę umowy społecznej Rousseau; 31. Rozwój cywilizacji przemysłowej. Uczeń:

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
	1) wymienia charakterystyczne cechy rewolucji przemysłowej.
31. Oświecony absolutyzm: Prusy, Austria, Rosja	23. Europa w XVIII w. Uczeń: 3) porównuje reformy oświeceniowe wprowadzone w Prusach, Rosji i Austrii.
32. Kolonie angielskie w Ameryce Północnej	25. Bunt poddanych – wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Uczeń: 1) przedstawia przyczyny i następstwa wojny o niepodległość.
33. Powstanie Stanów Zjednoczonych	25. Bunt poddanych – wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Uczeń: 1) przedstawia przyczyny i następstwa wojny o niepodległość; 2) ocenia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych; 3) wymienia główne instytucje ustrojowe Stanów Zjednoczonych i wyjaśnia, w jaki sposób konstytucja amerykańska realizowała w praktyce zasadę trójpodziału władzy.
34. Wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej	28. Rewolucja francuska. Uczeń: 1) wyjaśnia główne przyczyny rewolucji i ocenia jej skutki; 3) opisuje główne zasady ideowe rewolucji francuskiej zawarte w Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela.
35. Francja republiką	28. Rewolucja francuska. Uczeń: 1) wyjaśnia główne przyczyny rewolucji i ocenia jej skutki; 2) wskazuje charakterystyczne cechy dyktatury jacobinińskiej.
36. Lekcja powtórzeniowa. Świat w XVIII w.	
37. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie	24. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII w. Uczeń: 1) przedstawia przyczyny i przejawy kryzysu państwa polskiego w czasach saskich; 2) wyjaśnia zmiany położenia międzynarodowego Rzeczypospolitej w XVIII w.; 3) charakteryzuje projekty reform ustrojowych Stanisława Konarskiego i Stanisława Leszczyńskiego oraz dostrzega przejawy ożywienia w gospodarce i kulturze czasów saskich.
38. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór	27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiórze.
39. Reformy stanisławowskie	26. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń: 1) przedstawia okoliczności powstania, zadania i osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej; 4) rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu.

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
40. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja	26. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń: 2) sytuuje w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja; wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz postanowienia Konstytucji 3 maja.
41. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Polski	26. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń: 3) wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i ocenia jej następstwa; 27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiorze.
42. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej	27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiorze; 2) przedstawia cele i następstwa powstania kościuszkowskiego; 3) rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej.
43. Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVIII w.	
44. Napoleon Bonaparte obejmuje władzę we Francji	29. Epoka napoleońska. Uczeń: 1) opisuje zmiany w Europie w okresie napoleońskim w zakresie stosunków społeczno-gospodarczych i politycznych.
45. Początki nowego ładu w Europie	29. Epoka napoleońska. Uczeń: 1) opisuje zmiany w Europie w okresie napoleońskim w zakresie stosunków społeczno-gospodarczych i politycznych.
46. Napoleon a sprawa niepodległości Polski	29. Epoka napoleońska. Uczeń: 2) wyjaśnia okoliczności utworzenia Legionów Polskich i Księstwa Warszawskiego oraz opisuje cechy ustrojowe i terytorium Księstwa Warszawskiego; 3) ocenia politykę Napoleona wobec sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec Napoleona.
47. Upadek Napoleona	29. Epoka napoleońska. Uczeń: 1) opisuje zmiany w Europie w okresie napoleońskim w zakresie stosunków społeczno-gospodarczych i politycznych.
48. Lekcja powtórzeniowa. Napoleon i próby odbudowy niepodległej Polski	

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
KLASA 3	
1. Kongres wiedeński	30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) przedstawia zasady i postanowienia kongresu wiedeńskiego, uwzględniając jego decyzje w sprawie polskiej.
2. Nowe prądy i idee – liberalizm, konserwatyzm i romantyzm	30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 2) wyjaśnia główne założenia idei liberalizmu, socjalizmu oraz idei narodowych w Europie w pierwszej połowie XIX w.
3. Gospodarka, kultura i oświata w Królestwie Polskim	33. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) wskazuje na mapie nowy układ granic państw zaborczych na ziemiach polskich po kongresie wiedeńskim; 2) charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego; 3) ocenia osiągnięcia Królestwa Polskiego w gospodarce, kulturze i szkolnictwie.
4. Sytuacja polityczna Królestwa Polskiego	33. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 2) charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego;
5. Wybuch powstania listopadowego	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni powstanie listopadowe i powstanie styczniowe; 2) przedstawia przyczyny oraz porównuje przebieg i charakter powstań narodowych.
6. Wojna polsko-rosyjska 1831 r.	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni powstanie listopadowe i powstanie styczniowe; 2) przedstawia przyczyny oraz porównuje przebieg i charakter powstań narodowych.
7. Ziemie polskie po upadku powstania listopadowego	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń: 3) rozróżnia bezpośrednie i długofalowe następstwa powstańczych ruchów narodowych; 35. Życie pod zaborami. Uczeń: 1) wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej.
8. Wielka Emigracja	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń: 4) charakteryzuje główne nurty i postaci Wielkiej Emigracji.
9. Wiosna Ludów w Europie	30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 2) wyjaśnia główne założenia idei liberalizmu, socjalizmu oraz idei narodowych w Europie w pierwszej połowie XIX w.

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
10. Lekcja powtórzeniowa. Kongres wiedeński i jego następstwa	
11. Epoka żelaza pary i węgla – rewolucja przemysłowa i jej skutki	31. Rozwój cywilizacji przemysłowej. Uczeń: 1) wymienia charakterystyczne cechy rewolucji przemysłowej; 2) podaje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków procesu uprzemysłowienia, w tym dla środowiska naturalnego; 3) identyfikuje najważniejsze wynalazki i odkrycia XIX w. oraz wyjaśnia następstwa ekonomiczne i społeczne ich zastosowania.
13. Świat staje się współczesny – przemiany w życiu społecznym i politycznym	31. Rozwój cywilizacji przemysłowej. Uczeń: 4) opisuje zmiany w poziomie życia różnych grup społecznych w XIX w. na podstawie źródeł pisanych, ikonograficznych i statystycznych.
13. Zjednoczenie Włoch	32. Europa i świat w XIX w. Uczeń: 2) dostrzega podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec.
14. Zjednoczenie Niemiec	32. Europa i świat w XIX w. Uczeń: 2) dostrzega podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec.
15. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych.	32. Europa i świat w XIX w. Uczeń: 1) opisuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych.
16. Kolonializm w XIX wieku	32. Europa i świat w XIX w. Uczeń: 3) wyjaśnia przyczyny i sytuuje w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.; 4) ocenia pozytywne i negatywne skutki polityki kolonialnej z perspektywy europejskiej oraz kolonizowanych społeczności i państw.
17. Lekcja powtórzeniowa. Świat w 2. połowie XIX wieku	
18. Królestwo Polskie przed powstaniem styczniowym	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 1) wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej.
19. Powstanie styczniowe	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń:

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
	1) sytuuje w czasie i przestrzeni powstanie listopadowe i powstanie styczniowe; 2) przedstawia przyczyny oraz porównuje przebieg i charakter powstań narodowych.
20. Upadek powstania i represje rosyjskie wobec Polaków	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń: 3) rozróżnia bezpośrednie i długofalowe następstwa powstańczych ruchów narodowych.
21. Walka o polskość w zaborze rosyjskim	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 1) wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej; 2) charakteryzuje i ocenia zróżnicowane postawy społeczeństwa wobec zaborców; 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II poł. XIX w., uwzględniając możliwości prowadzenia działalności społecznej i rozwoju narodowego.
22. Zabór pruski w okresie popowstaniowym – walka z germanizacją	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 1) wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej; 2) charakteryzuje i ocenia zróżnicowane postawy społeczeństwa wobec zaborców; 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w., uwzględniając możliwości prowadzenia działalności społecznej i rozwoju narodowego.
23. Autonomia galicyjska	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 1) wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej; 2) charakteryzuje i ocenia zróżnicowane postawy społeczeństwa wobec zaborców; 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w., uwzględniając możliwości prowadzenia działalności społecznej i rozwoju narodowego.
24. Kultura polska w 2. połowie XIX wieku	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 2) charakteryzuje i ocenia zróżnicowane postawy społeczeństwa wobec zaborców; 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II poł. XIX w. uwzględniając możliwości prowadzenia działalności społecznej i rozwoju narodowego.
25. Lekcja powtórzeniowa. Sytuacja na ziemiach polskich pod zaborami	
26. Wynalazki przełomu XIX i XX wieku	36. Europa i świat na przełomie XIX i XX w. Uczeń:

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
	1) przedstawia skutki przewrotu technicznego i postępu cywilizacyjnego, w tym dla środowiska naturalnego.
27. Przełom XIX i XX wieku – narodziny kultury masowej, przemiany w sztuce	36. Europa i świat na przełomie XIX i XX w. Uczeń: 3) przedstawia nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe.
28. Partie polityczne na ziemiach polskich w XIX wieku	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 4) przedstawia główne nurty życia politycznego powstałe pod zaborami w końcu XIX w. 36. Europa i świat na przełomie XIX i XX w. Uczeń: 2) charakteryzuje przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego.
29. Rewolucja 1905 roku w Rosji i zaborze rosyjskim	36. Europa i świat na przełomie XIX i XX w. Uczeń: 2) charakteryzuje przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego.
30. Powstanie trójprzymierza i trójporozumienia	37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 1) wymienia główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w. oraz umiejscawia je na politycznej mapie świata i Europy.
31. Polacy wobec zbliżającej się wojny	39. Sprawa polska w I wojnie światowej. Uczeń: 1) charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej oraz opisuje poglądy zwolenników różnych orientacji politycznych.
32. Wybuch I wojny i działania wojenne w latach 1914–1917	37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 1) wymienia główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w. oraz umiejscawia je na politycznej mapie świata i Europy; 2) charakteryzuje specyfikę działań wojennych ze szczególnym uwzględnieniem nowych środków technicznych.
33. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji	38. Rewolucje rosyjskie. Uczeń: 1) wyjaśnia polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji w 1917 r.; 2) wyjaśnia okoliczności przejęcia przez bolszewików władzy w Rosji; 3) opisuje bezpośrednie następstwa rewolucji lutowej i październikowej dla Rosji oraz Europy; 4) charakteryzuje reakcję Europy na wydarzenia w Rosji.
34. Sprawa Polska w okresie I wojny światowej	39. Sprawa polska w I wojnie światowej. Uczeń: 1) charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej oraz opisuje poglądy zwolenników różnych orientacji politycznych; 2) ocenia wysiłek zbrojny Polaków;

Temat lekcji	Wymagania w podstawie programowej
	3) wyjaśnia międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej.
35. Zakończenie I wojny światowej	37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 2) charakteryzuje specyfikę działań wojennych ze szczególnym uwzględnieniem nowych środków technicznych.
36. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r.	39. Sprawa polska w I wojnie światowej. Uczeń: 3) wyjaśnia międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej.
37. Lekcja powtórzeniowa. Świat i Polska na początku XX wieku	
Przygotowanie do egzaminu	
1. Powtórzenie wiadomości – chronologia	
2. Powtórzenie wiadomości – najważniejsze wydarzenia w historii świata	
3. Powtórzenie wiadomości – królowie Polski	
4. Powtórzenie wiadomości – najwięksi artyści w historii, style architektoniczne	
„Kalejdoskop historii” – lekcje problemowe	
1. Religie świata	
2. Postęp techniczny w świecie	
3. Style architektoniczne	
4. Od dzidy do czołgu	
5. Zmiany w ubiorze na przestrzeni wieków	
6. Powtórzenie wiadomości – świat ciągle się zmienia	